

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (รายวิชา ท๑๕๑๐๑)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชนิดของคำ
เรื่อง บุพพท นำหน้าคำสื่อสัมพันธ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๓ ชั่วโมง
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. ตัวชี้วัดระหว่างทาง/ปลายทาง

ระหว่างทาง ท ๔.๑ ป.๕/๑ ระบุนิตและหน้าที่ของคำในประโยค
ปลายทาง -

๒. เนื้อหาสาระ

คำบุพพทอยู่หน้าคำนามหรือคำสรรพนามในประโยคเพื่อบอกเวลา บอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่ บอกสาเหตุ บอกความเป็นเจ้าของ ความเกี่ยวข้อง ความมุ่งหมาย หรือบอกผู้รับผล ทำให้ประโยคสื่อสารนั้นมีใจความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ใบงานการเขียนบรรยายภาพโดยใช้คำบุพพท

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning)

ขั้นสังเกตรวบรวมความรู้

๑. นักเรียนอ่านแถบประโยคหน้าชั้นเรียนดังนี้

บ้านของหน้าอยู่จังหวัดอุทัยธานี ฉันนั่งอยู่ใกล้ประตู

แล้วร่วมกันสังเกตประโยคและสนทนาโดยตอบคำถาม ดังนี้

- คำที่ขีดเส้นใต้มีความสัมพันธ์กับประโยคอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ทำให้ประโยคชัดเจนยิ่งขึ้น)

๒. นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง ราชนทร์แห่งราชัน ตามฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑ คือ ๒/๓

๓/๓ แล้วร่วมกันอธิบายความหมายของบทร้อยกรอง จากนั้นสังเกตคำที่พิมพ์ตัวหนา ได้แก่คำว่า **เหนือ ด้วย** **แห่ง เพื่อ** แล้วร่วมกันสนทนาว่าคำเหล่านี้เป็นคำชนิดใด

๓. นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง คำบุพพท แล้วร่วมกันสนทนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

ขั้นคิดวิเคราะห์ข้อมูล

๔. นักเรียนอ่านแถบประโยคหน้าชั้นเรียน ดังนี้

เด็กนอนอยู่.....เปล

ฉันรักแม่.....ฉันมาก

คุณลุงให้เงิน.....ฉัน

แล้วนักเรียนช่วยกันเติมคำในประโยค นักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๕. นักเรียนพิจารณาคำที่เติมในแถบประโยคทั้ง ๓ คำ แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยตอบคำถาม ดังนี้

- คำทั้ง ๓ คำนี้ทำหน้าที่ใดในประโยค (ทำหน้าที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างคำนั้นกับคำอื่นในประโยคเดียวกัน)

- คำทั้ง ๓ คำ เรียกว่าคำชนิดใด (คำบุพพท)

- คำบุพบททั้ง ๓ คำ เป็นคำบุพบทที่ทำหน้าที่ใด (ใน เป็นคำบุพบทบอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่
ของ เป็นคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ แก่ เป็นคำบุพบทบอกผู้รับผล)

๖. นักเรียนช่วยกันเรียงคำให้เป็นประโยค

ตัวอย่างคำ ทำงาน พ่อ หนัก ลูก เพื่อ
 และ พ่อแม่ เรา คุณครู ต่อ ผู้ มี เป็น พระคุณ
 ตันมะม่วง เข้า รตน้ำ ตอน เขา

แล้วนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยตอบคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเรียงประโยคได้อย่างไร

(ประโยคที่ ๑ คือ พ่อทำงานหนักเพื่อลูก ประโยคที่ ๒ คือ พ่อแม่และคุณครูเป็นผู้มีพระคุณต่อเรา
ประโยคที่ ๓ คือ เขารตน้ำตันมะม่วงตอนเช้า)

- คำใดในแต่ละประโยคเป็นคำบุพบทที่ทำหน้าที่ใด

(ประโยคที่ ๑ เพื่อ เป็นคำบุพบทบอกความมุ่งหมาย ประโยคที่ ๒ ต่อ เป็นคำบุพบทบอกความเกี่ยวข้อง
ประโยคที่ ๓ ตอนเช้า เป็นคำบุพบทบอกเวลา)

๗. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคที่มีคำบุพบทแต่ละชนิด ชนิดละ ๑
ประโยค เขียนลงในฉลากแล้วนำไปใส่กล่องหน้าชั้นเรียน จากนั้นสมาชิกแต่ละกลุ่ม ออกมาจับฉลากและวิเคราะห์ว่า
คำบุพบทในประโยคคือคำใดและเป็นคำบุพบทชนิดใด กลุ่มที่ตอบถูกต้องจะได้รับ ๑ คะแนน สมาชิกแต่ละกลุ่ม
สลับกันทำกิจกรรมจนครบทุกกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

๘. นักเรียนออกมาหน้าชั้นเรียน ๓ - ๔ คน โดยยืนเรียงกันและหันหน้าไปทางเพื่อน ๆ แล้วนักเรียนในห้อง
ช่วยกันแต่งประโยค ครูช่วยเขียนประโยคเหล่านั้นบนกระดาน

ตัวอย่างประโยค - นภายืนอยู่ใกล้วิทย - วิทยยืนอยู่ข้างเจน
 - พัดลมอยู่เหนือศีรษะของเพื่อน ๆ - เพื่อน ๆ อยู่ในห้องเรียน

๙. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ประโยคบนกระดานว่าคำบุพบทในประโยคต่าง ๆ มีหน้าที่อย่างไร นักเรียน
และครูร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๑๐. นักเรียนร่วมกันสรุปความคิดรวบยอด ได้ว่า คำบุพบท เป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำใน
ประโยค โดยจะอยู่หน้าคำนามหรือคำสรรพนาม

ขั้นปฏิบัติ

๑๑. นักเรียนทำใบงานเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำบุพบท

ตัวอย่างใบงาน

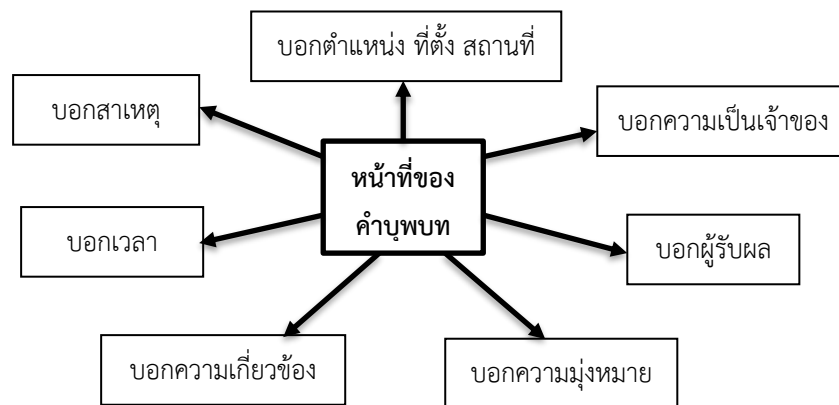
นักเรียนขีดเส้นใต้คำบุพบทในประโยค และบอกหน้าที่ของคำบุพบทนั้น

๑. ครอบครัวของฉันจะนัดรวมญาติกันเสมอ (บอกความเป็นเจ้าของ)
๒. แพทย์รักษาผู้ป่วยทุกคนด้วยความเต็มใจ (บอกความเกี่ยวข้อง)
๓. พวกเราขอไปเที่ยวงานวัดกับเพื่อน ๆ นะครับ (บอกความเกี่ยวข้อง)
๔. คุณลุงไปบริจาคโลหิตเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว (บอกเวลา)
๕. ผักในกระถางกำลังจะเน่าแล้ว (บอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่)

๑๒. นักเรียนออกแบบห้องนอนของตนเอง โดยวาดภาพและระบายสีให้สวยงาม แล้วเขียนบรรยายภาพ

โดยใช้คำบุพบท

๑๓. นักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ของคำบุพบทเป็นแผนภาพความคิดเพื่อนำไปสู่การสรุปความรู้ ดังนี้

๑๔. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่เข้าใจเป็นความรู้ร่วมกัน ดังนี้

คำบุพบทเป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค โดยจะอยู่หน้าคำนามหรือคำสรรพนาม

ขั้นสรุปความรู้และนำเสนอ

๑๕. นักเรียนแต่ละคนออกมานำเสนอผลงานของตนเอง และอ่านคำบรรยายให้เพื่อนฟัง จากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งคัดเลือกผลงานมาจัดป้ายนิเทศ

ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้

๑๖. นักเรียนนำความรู้เรื่อง คำบุพบทที่ได้เรียนรู้ไปใช้ เพื่ออธิบายความหมายและหน้าที่ของคำให้เพื่อนที่ยังไม่เข้าใจฟัง

๕. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- หนังสือเรียนหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย
- ชุดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ภาษาไทย ป.๕

๖. การวัดผลและประเมินผล

- แบบประเมินใบงาน
- แบบสังเกตพฤติกรรม